

طوری که مخاطبی با تماشای تابلو اشک ریخت و این بهترین دستمزد من بود.

● دینی که ادا نشد

به باور مهدوی هنر هنوز نتوانسته حتی یک هزارم دینش را به امام رضا(ع) ادا کند و هنوز در این زمینه باید کارهای زیادی انجام داد.

او با بیان این نکته که هنرمندان حامی قوی برای خلق آثار مذهبی ندارند می‌گوید: اگر در طول تاریخ می‌بینید در دوره‌هایی آثار هنری بسیار زیادی به وجود آمده و آن دوره‌ها شاخص شده‌اند به دلیل این است که آن زمان هنرمندان حامیان هنری قوی داشته‌اند. متأسفانه در دوره‌ای که ما داریم زندگی می‌کنیم هنر به گوشه‌ای رانده شده و اهمیت آن به اندازه‌ای که باید دیده نمی‌شود و هنرمندان تحت حمایت نیستند. درواقع هر کاری ما در این زمینه انجام می‌دهیم تقریباً به خواست خودمان و به صورت دلی است. درحالی‌که اگر اثری با حمایت‌های کامل خلق شود بسیار فاخرتر، بهتر و وسیع‌تر خواهد بود.

این نگارگر تأکید می‌کند: هنرمندی دست به آفرینش کار رضوی می‌زند که در آن فضای معنوی قرار گرفته‌است. به ویژه کسانی که کار سفارشی در این زمینه انجام نمی‌دهند. یعنی فضای روح و دل این افراد آنچنان از عطر معنوی آکنده شده که باعث شده آن‌ها بدون هیچ چشمداشتی دست به قلم شوند.

به گفته او موضوعات زیادی درباره زندگی امام رضا(ع) وجود دارد که با پرداختن به آن‌ها

پیگیری می‌کند. لحن نقادانه «نسیان» درباره مدیریت شهری و ساماندهی بافت اطراف حرم مطهر، اگرچه ممکن است در بخش‌هایی رنگ و بوی یک مستند اجتماعی با موضوع شهرسازی را به خود بگیرد، اما ناپایتا ناظر به فرهنگ رضوی و سیمای مهم‌ترین شهر مذهبی ایران است. علاوه بر این، مستند «دروازه ملکوت» ساخته منوچهر طبیب نیز، با رویکردی تاریخی، به دوران امامت امام رضا(ع) می‌پردازد. فراموش نکنیم که مستند موفق «در جستجوی فریده» ساخته آزاده موسوی و کوروش عطایی هم که نماینده کشورمان در اسکار سال قبل بود، به شکلی غیرمستقیم، اتمسفر حاکم بر شهر مشهد و رواج فرهنگ رضوی در میان خانواده‌های مجاوران را مد نظر قرار می‌دهد.

● فرهنگ رضوی در قالب فرم

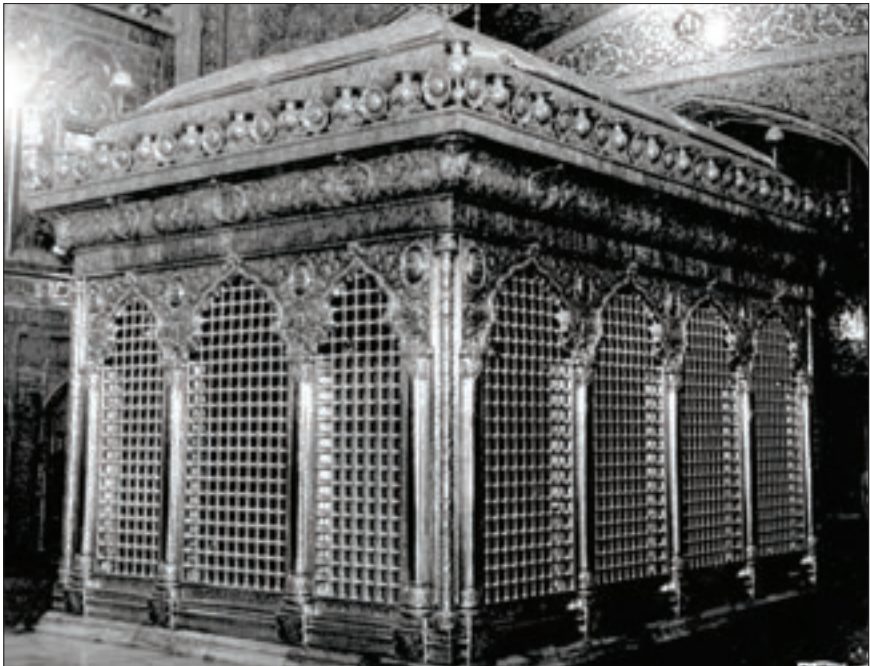
اساساً یکی از مشکلات سینمای ایران تعریف یا خلق نشدن فرم بومی و دینی است. بخش عمده سینماگران ایرانی، بر خلاف اینکه ممکن است به لحاظ نظری هنرمندانی متعهد و دغدغه‌مند باشند، از فرم سینمایی رایج در مغرب زمین استفاده می‌کنند که این رویکرد چندان با محتوای دینی و بومی سازگاری ندارد. از سوی دیگر، جایگاه امام رضا(ع) در ایران به وضوح فراتر از یک شخصیت تاریخی یا پیشوای دینی است و حضور امام هشتم(ع) در کشورمان به بخش مهمی از فرهنگ عمومی مردم در زیست‌بوم آن‌ها تبدیل شده‌است.

به نظر می‌رسد که سینمای دینی ما اگر می‌خواهد در خدمت فرهنگ درآید، باید به خلق فرم منحصر به فرد و بومی بپردازد. در راستای تحقق این هدف، ریشه‌دار بودن فرهنگ رضوی در فرهنگ عمومی مردم کشورمان، می‌تواند یک عنصر طلایی لقب گیرد. با این حال، تقریباً تمام آثار نمایشی تولید شده درباره امام رضا(ع) از یک الگوی ثابت پیروی می‌کنند که امکان بروز خلاقیت را از سینمای دینی می‌گیرند. الگوهای رایجی از قبیل تحول یک زائر که ناخواسته یا بر حسب اتفاق به حرم امام رضا(ع) مشرف شده، انتظار معجزه در حرم، حل شدن مشکلات اجتماعی در مسیر یک سفر زیارتی و... مواردی هستند که در اغلب آثار تولید شده با مضمون فرهنگ رضوی به چشم می‌خورند.

ملاک در همدان زاده شد و بعدها به تهران رفت. زمانی که دولت تزار اولتیماتوم دادو مجلس را بست، او در جمع ایرانیانی بود که به نشانه اعتراض به استانبول مهاجرت کردند. در نهایت در زمانی که ونوق‌الدوله با انگلیسی‌ها قرارداد بست و احمدشاه به اروپا رفته بود به ایران برگشت و روزنامه قرن بیستم را در تهران منتشر کرد. در شب ۱۱ تیر ۱۳۰۳ خورشیدی سه نفر به بهانه دادن شکوایتی برای چاپ در روزنامه به منزل او آمدند. عشقی نبود. نامه را به مستخدم دادند تا روز بعد برای جواب برگردند. روز بعد که آمدند شاعر آن‌ها را به اتاق خود برد. یکی از آن‌ها از پشت قلب او را نشانه گرفت و ماشه را کشید. گلوله چند سانتی متری به زیر قلب میرزاده خورد که عشقی این فرصت را داشته باشد تا با باقی مانده خونش به دنبال قاتل فراری تا کوچه برسد، ولی آن هم بیش از چند

یک روایت از «شیر و شکر»

مروری بر خاطرات سید ابوالحسن حافظیان رضوی که ضریح چهارم امام هشتم(ع) را ساخته است

غلامرضا زوزنی
r.zouzani@shahraranews.ir

شاید دل مرحوم سید ابوالحسن حافظیان رضوی، تاب نمی‌آورده که ضریح مضجع جد مطهرش علی‌ابن موسی الرضا(ع) از فولاد باشد. اوایل دهه سی به هر دری که می‌تواند می‌کوبد و هزینه حدود هفت تن طلا و نقره را از میان شیعیان ایران و هندوستان و ... جمع می‌کند و آن‌ها را به استاد محمدتقی ذوقن اصفهانی می‌سپارد تا چهارمین ضریح امارضا(ع) زرین شود. فرجام کار استاد اصفهانی بعد از دو سال ضریحی می‌شود موسوم به «شیر و شکر» که چهارمین ضریح نصب شده در محل مرقد مطهر امام هشتم شیعیان(ع) بود. آن ضریح که از سال ۱۳۳۸ الهام‌بخش متمسکین به عالم آل محمد(ع) بود حوالی سال ۱۳۷۹ جایش را به «سیمین و زرین»، دست‌رنج استاد محمود فرشچیان می‌دهد. ضریح چهارم نیز نزدیک به پانزده سال است در موزه آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود. سید ابوالحسن رابطه صمیمانه‌ای با برادرزاده‌اش، سید محمدتقی داشت و همین مصمیمیت یکی از عوامل شیفتگی سید محمدتقی به امام هشتم شیعیان می‌شود.

سید محمدتقی در نوجوانی بعد وفات پدر، ردای خادمی امام رضا(ع) را به ارث می‌برد و تا چندی پیش که کهولت سن او را خانه‌نشین کرده هر هفته سر کشیک حرمش حاضر می‌شده‌است. سال ۱۳۶۰ عموی محمدتقی، از دنیا می‌رود. او میراثش که در ارادت به اهل‌بیت بود را به برادرزاده‌اش می‌سپارد. سید محمدتقی، که اکنون ۹۱ سال دارد روزهایی که عمویش کار ساخت «شیر و شکر» را انجام می‌داده را به سختی به یاد می‌آورد. او با عشق به شمس‌الشموس، در خانه‌ای که چند صد متری از رفت و آمد و از حمام بولوار و کیل آباد فاصله دارد با همسرش زهرا زندگی می‌کند و این روزها حسرت زیارت مضجع جدش را در دل دارد. دیروز سری به او که تنها بازمانده حضار در روز تحویل ضریح چهارم است زدیم و پای حرف‌هایش نشستیم که در ادامه بخشی از آن را خواهید خواند.

● خادمی به‌جای حقوق

تاسید محمدتقی آماده گفت‌وگو شود فرزندان او با ما هم کلام شدند. عکس‌های قدیمی بزرگ خانواده را نشانمان می‌دادند و از کرامات پدر، پدربزرگ و عمو پدری‌شان حرف می‌زدند. سر صحبت را از همین‌جا با خادم امام هشتم(ع) پی گرفتیم. او پرسیدیم چرا این همه سال خادم امام هشتم بودی؟ صدایش با لغزش اشکش روی گونه‌هایش لرزیدن گرفت. گفت که نوکری جدش را می‌کند و همه این سال‌ها افتخارش همین بوده‌است.

از جایگاه و منصبش در بانک مسکن نگفت. از اینکه می‌توانسته زندگی‌اش را از نظر مادی از این رو به آن رو کند هم نگفت. اینکه امضایش پای اغلب واحدهای آپارتمانی مجتمع شمسد دستگاه هست را از افرافیان شنیدیم. اما خودش هر چه می‌گفت از نوکری به جدش بود: پدرم که

عکس: نیما یوسف زاده

قدم تکاپو نکرد و در نهایت میرزاده عشقی در بیمارستان نظمیه فوت کرد. تاکنون درباره قتل او که در آن زمان سروصدای زیادی به پا کرد، بحث‌های فراوانی شده است. عده‌ای آن ۳۹فر را مأمور سردار سپه می‌دانستند، ولی رسام از رنگی، نقاش معروف و دوست صمیمی او، ماجرا را شکل دیگری روایت می‌کند. در خاطره‌ای از او که در شماره ۸۷-۸۸ مجله بخارا چاپ شده، آمده است که عشقی وضیا‌همایون، قاتل وی، هر ۲ به یک زن علاقه داشتند. همایون با خودش فکر کرد که با کشتن میرزاده هم می‌تواند رقیب عشقی‌اش را از میان بردارد و هم عشقی معروف را بکشد و از نظر سیاسی حمایت شود. اما خواب همایون تعبیر نشد و پس از ۳ سال حبس آزاد شد و طبیعت او را محاکمه کرد و زیر آوار دیوار یک قهوه‌خانه جان سپرد.

شکر

روزنامه شهرامسیدوزندگی

شنبه ۱۲ تیر ۱۳۹۹ (۱۲ شهریور ۱۳۹۹) شماره ۳۳۱۴

۱۵

فرهنگ و هنر

فرهنگ و هنر

افزایش تعامل رسانه‌ای

آستان قدس رضوی و معاونت صدا

تعامل آستان قدس رضوی با معاونت صدا برای انعکاس حال و هوای حرم امام رضا(ع) بیشتر می‌شود. به گزارش باشگاه خبرنگاران جوان، در جلسه‌ای که برای مشخص شدن راهبردهای این تعامل برگزار شد، تصمیم بر آن شد که معاونت صدا با ایجاد استودیوی ثابت رادیو در حرم رضوی، از این پس حضوری مستمر در این آستان داشته باشد. همچنین مقرر شد با تأمین زیرساخت‌های لازم در بستر فضای مجازی و پوشش رسانه‌ای بهتر برنامه‌های حرم مطهر امام رضا(ع)، افزایش کیفیت تجهیزات فنی و رسانه‌ای در دستور کار قرار بگیرد. در این جلسه تأکید شد که آستان قدس رضوی با در اختیار داشتن فضاهای فرهنگی و مذهبی می‌تواند برای شنودگان رادیو برنامه‌های مذهبی و تبلیغی باکیفیت تأمین کند.

سبک‌هندی برای سرودن شعرهای مردمی

درحاشیه برگزاری بزرگداشت مجازی برای صائب تبریزی و محمد قهرمان

امیرمنصور رحیمیان

این نوشتار کوتاه در مورد سبک هندی است. در مورد شاعران این سبک و آدم‌های بزرگی که زحمت به ثبت و ثمر رسانیدن این سبک شعر و شاعری را بر کرده خوش داشته‌اند. شیوه‌ای از شعر سرایي که در ادامه این مطلب اشاره خواهم کرد که چرا نامش سبک هندی شده است. روز دهم تیرماه یا به عبارتی یک‌صد و سومین روز از سال - به ترتیب ابجد اسم صائب می‌شود ۱۰۳- روز بزرگداشت «صائب تبریزی» -زاده ۱۰۰۰ هجری درتبریز و درگذشته ۷-۱۰۸۶ هجری در اصفهان- او یکی از بزرگ‌ترین و بنام‌ترین شاعران سبک هندی است و اتفاقاً سالروز تولد «محمد قهرمان» -زاده دهم تیر ۱۳۰۸در تربت حیدریه و درگذشته بیست‌وششم اردیبهشت سال ۱۳۹۲- یکی از شاعران و استادان این سبک، هم هست.

به همین مناسبت، صفحه مجازی «میراث مکتوب» (صفحه‌ای با مدیریت جمعی از اساتید دانشگاه و ادب دوستان و فارسی‌پژوهان) در اینستاگرام بزرگداشتی بر گزار کرد که در آن با «محمود عابدی»، «مصطفی جیحون» و «محمدجعفر باحقی» در مورد این دو مرد بزرگ صحبت است که محمد قهرمان از اهالی همین سرزمین است و شعرهای زیادی در همین گویش و با همین لهجه سروده است. کسی بود که دیوان شاعران این سبک را تصحیح کرد و نوشته‌ها و دواوین زیادی هم در این شیوه نوشت. اما خالق این سبک شاعران قرن نهم و دهم هجری بودند. سبکی بسیار روان و مردمی و فارغ از پیچیدگی‌های معنایی؛ به‌طوری‌که عامه مردم با هر سطح سواد و بینش، از شنیدن و خواندن این اشعار لذت ببرند و محفوظ شوند. البته که شعر گفتن برای مردم یک ضررهایی هم دارد و آن از دست دادن اقبال امرا و سردمداران است. دربار آن روزگاران سلاطین صفوی پر بود از شاعران و هنرمندان و ادبایی که هنرشان چندان زاویه‌ای با افکار شاهانه نداشت. شاعرانی که به این سبک رو آورده بودند و هیچ راهی هم برای گذران زندگی بلد نبودند به هندوستان می‌روند تا شاید از الطاف بارگاه ادب دوست آن دیار بهره‌مند شوند و همین شد که نام این سبک به سبک هندی و نام شاعرانش هم به همین عنوان تغییر کرد. سبک هندی مردم برای مردم و برآمده از نهاد همین مردم است. سبکی که این روزها پس از قهرمان کمتر شاعر بزرگی به خود می‌بیند.

گزیده‌ای از فیلم‌های سینمایی شبکه‌های مختلف صدا و سیما که امروز فردا ۱۳ و ۱۴ تیر روی آنتن تلویزیون می‌روند.

نام فیلم	شبکه	روز	ساعت
دوما	دو	پنجشنبه	۸
محرمانه تهران	سه	پنجشنبه	۱۰
یک حقیقت تلخ	چهار	پنجشنبه	۱۰:۳۰
الیس	نمایش	پنجشنبه	۱۳
داستان سامرا	کودک	پنجشنبه	۱۴
دوست من خرس	نمایش	پنجشنبه	۱۵
جانگوی آزاد شده	سه	پنجشنبه	۱۶
تالکین	نمایش	پنجشنبه	۱۷
فلیکا	امید	پنجشنبه	۱۷:۴۵
فولاد خونین	نمایش	پنجشنبه	۱۹
راز هانری پیک	چهار	پنجشنبه	۲۰:۳۰
شوک	نمایش	پنجشنبه	۲۱
آب عمیق	شما	پنجشنبه	۲۳
عملیات بی نقص	نمایش	پنجشنبه	۲۳
چای سرد	دو	جمعه	۱:۴۰
ریو	دو	جمعه	۸
پاستایرونی	نمایش	جمعه	۱۳
کویر	شما	جمعه	۱۳:۳۰
راه طولانی خانه	سه	جمعه	۱۴:۳۰
تایستان عزیز	یک	جمعه	۱۶
رمی	دو	جمعه	۱۷
دامبو	نمایش	جمعه	۱۷
در مسیر باران	امید	جمعه	۱۷:۴۵
ایستاده در غبار	افق	جمعه	۱۸:۳۰
تلقین	نمایش	جمعه	۱۹
پادشاه یاغی	چهار	جمعه	۲۰:۳۰
ضارب	نمایش	جمعه	۲۱
استن و اولی	نمایش	جمعه	۲۳

علیرضا قاسمخان از اکران آنلاین که دو فیلمی که تهیه‌کنندگی آن‌ها را بر عهده دارد، خبر داد. قاسمخان تهیه‌کننده سینما درباره آخرین وضعیت اکران فیلم‌های «روزهای نارنجی» و «ایستگاه اتمسفر» گفت: قرار داد این دو فیلم برای اکران آنلاین بسته شده‌است، اما زمان پخش آن هنوز مشخص نیست.